

Arbetsgruppsbetänkande om en reform av lagstiftningen om offentliga samfunds skadeståndsansvar

Inledning

Justitieministeriet begär ert utlåtande om ett arbetsgruppsbetänkande om en reform av lagstiftningen om offentliga samfunds skadeståndsansvar. I betänkandet föreslås det att skadeståndslagen (412/1974) ändras och att det stiftas en ny lag om ersättningar till följd av frihetsberövande och andra tvångsmedel, som ersätter lagen om ersättning av statens medel som till följd av frihetsberövande skall betalas till oskyldigt häktad eller dömd (422/1974). Dessutom föreslås det att det görs ändringar i vissa andra lagar.

Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering ska bestämmelserna om offentliga samfunds skadeståndsansvar i skadeståndslagen ses över (s. 88). Vidare är ett allmänt mål i regeringsprogrammet en fungerande demokrati och en högklassig lagstiftning som tryggar de grundläggande och mänskliga rättigheterna (s. 87).

Den 17 augusti 2021 tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp för att bereda ett förslag till reform av lagstiftningen om offentliga samfunds skadeståndsansvar. Arbetsgruppens uppdrag utvidgades den 31 maj 2022 till att också omfatta en reform av de ersättningsbestämmelser som gäller frihetsberövande. Arbetsgruppen utarbetade ett förslag till en regeringsproposition om ändring av skadeståndslagen och vissa andra lagar. Arbetsgruppens mandat gick ut den 30 november 2022.

I skadeståndslagen, som trädde i kraft 1974, har inga större ändringar gjorts under dess nästan 50 år långa giltighetstid. Skadeståndslagens tillämpningsmiljö har dock förändrats med anledning av de grundläggande fri- och rättigheterna, Europakonventionen och EU-rätten. Redan i samband med tidigare projekt har det ansetts att också ersättningsbestämmelserna om frihetsberövande och användningen av befogenheter enligt tvångsmedelslagen och polislagen förutsätter uppdatering av lagstiftningen.

Målsättningar

Syftet med propositionen är att upphäva de bestämmelser i skadeståndslagen som begränsar offentliga samfunds ersättningsskyldighet och som inte längre kan anses vara nödvändiga. Ett ytterligare mål är att främja de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna genom att i skadeståndslagen ta in uttryckliga bestämmelser om

ersättning för skada som orsakats av kränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna eller de mänskliga rättigheterna. Syftet är också att förbättra kundens ställning i den offentliga förvaltningen genom att utvidga offentliga samfunds ersättningskyldighet för sådan skada som orsakas av felaktig myndighetsinformation. Syftet med reformen av de andra lagarna än skadeståndslagen är att utvidga statens strikta ansvar för de skador som orsakas oskyldiga eller andra genom obefogade straff eller obefogad användning av tvångsmedel eller myndigheters andra tvångsåtgärder.

Svarsanvisningar för mottagare

Vi ber er att lämna ert utlåtande genom att svara på den begäran om utlåtande som finns i tjänsten utlåtande.fi. Utlåtandet behöver inte skickas separat per e-post eller post.

För att underlätta behandlingen av svaren ber justitieministeriet att utlåtandet i den mån det är möjligt delas in enligt de mellanrubriker som finns i begäran om utlåtande. Man behöver inte svara på varje fråga för att lämna in ett utlåtande. Den som lämnar utlåtandet avgör själv vilka frågor utlåtandet ska fokusera på. Dessutom ber vi att innehållet i betänkandet inte återges i utlåtandet i onödan. Om det exempelvis för remissinstansens interna behandling av utlåtandet är nödvändigt att återge innehållet, ber vi att beskrivningen av förslaget och remissinstansens ställningstaganden tydligt skiljs åt (exempelvis "Enligt förslaget ... Remissinstansen anser att ...").

För att kunna lämna ett utlåtande måste den som svarar registrera sig och logga in i tjänsten utlåtande.fi. Närmare anvisningar om hur tjänsten används finns på webbplatsen utlåtande.fi under fliken Anvisningar> Bruksanvisningar. Om ni behöver hjälp med att använda tjänsten kan ni kontakta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Alla utlåtanden är offentliga och de publiceras i tjänsten utlåtande.fi.

Tidtabell

Lämna in utlåtandet via tjänsten utlåtande.fi senast den **15 mars 2023**.

Beredare

Mer information ges av specialsakkunnig Kalle Mäenpää, tfn 029 5150063, e-post fornamn.efternamn@gov.fi.

Länkar:

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM045:00/2021> - Julkisyhteisön vahingonkorvausvastuu -hankesivu.

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM045:00/2021> - Offentliga samfunds skadeståndsansvar -projektsida.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-282-0> - Julkisyhteisön vahingonkorvausvastuu - työryhmän mietintö.

Sändlista:

Ahvenanmaan maakunta
Akava ry
eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto
Eläketurvakeskus
Espoon kaupunki
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Finanssiala
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin hovioikeus
Helsingin kaupunki
Helsingin käräjäoikeus
Helsingin poliisilaitos
Helsingin yliopiston kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta
Henkilövahinkoasiain neuvottelukunta
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Invalidiliitto ry
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Itä-Suomen hovioikeus
Itä-Suomen poliisilaitos
Itä-Suomen yliopiston oikeustieteiden laitos
Joensuun kaupunki
Julkiset oikeusavustajat ry
Kaakkois-Suomen poliisilaitos
Kainuun hyvinvointialue
Kela
Keskuskauppakamari
Keskusrikospoliisi
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
korkein hallinto-oikeus
korkein oikeus
Kuluttajaliitto ry
Lapin poliisilaitos
Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunta
Lappeenrannan kaupunki
Lapsiasianvaltuutetun toimisto
liikenne- ja viestintäministeriö
Liikennevakuutuskeskus
Lounais-Suomen poliisilaitos

Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
maa- ja metsätalousministeriö
Maanmittauslaitos
Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry
opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun kaupunki
Oulun kärjäoikeus
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan kärjäoikeus
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Poliisihallitus
puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Rajavartiolaitos
Rikosseuraamuslaitos
Rovaniemen kaupunki
sisäministeriö
Sisä-Suomen poliisilaitos
Sosiaali- ja terveysalan valvontavirasto Valvira
sosiaali- ja terveysministeriö
Suojelupoliisi
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen Asianajajaliitto
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen kuntaliitto
Suomen Lakimiesliitto
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry
Suomen tuomariliitto
Suomen Yrittäjät ry
Tampereen kaupunki
Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto Ficom ry
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turun hallinto-oikeus
Turun kaupunki
Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta
työ- ja elinkeinoministeriö
ulkoministeriö
Vaasan hallinto-oikeus
Vaasan hovioikeus
Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtakunnanvoudin kanslia
Valtiokonttori

valtioneuvoston oikeuskansleri
valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vanhan Vaasan sairaala
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
ympäristöministeriö

Allmänna kommentarer om förslaget

Här kan ni yttra er om innehållet i de föreslagna bestämmelserna på ett allmänt plan.

Förslagets konsekvenser

Här kan ni yttra er om konsekvenserna av de föreslagna bestämmelsernas på ett allmänt plan, om konsekvensernas omfattning och om eventuella möjligheter att dämpa negativa konsekvenser. Vi ber er att särskilt yttra er om sådana eventuella konsekvenser som inte har beaktats i förslaget.

De föreslagna ändringarna i skadeståndslagen

Här kan ni skriva era kommentarer om de föreslagna ändringarna i skadeståndslagen på ett allmänt plan

Ersättning för skada som orsakats av ett offentligt samfunds utövning av offentlig makt (lagförslag 1, 3 kap. 2 § 1 mom.)

Ersättning för skada som orsakats av ett annat samfunds utövning av offentlig makt (lagförslag 1, 3 kap. 2 § 2 mom.)

Lindring av kraven på sökande av ändring (lagförslag 1, 3 kap. 4 §)

Upphävande av förbudet mot att väcka talan (den gällande lagen, 3 kap. 5 §)

Ersättning för ren förmögenhetsskada som orsakats av felaktig information av en myndighet (lagförslag 1, 3 kap. 3 §)

Gottgörelse av kränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna (lagförslag 1, 3 kap. 7 §)

De föreslagna ändringarna i 4 kap. 2 § och 7 kap. 1 § i skadeståndslagen.

Lagen om ersättningar till följd av frihetsberövande och andra tvångsmedel

Här kan ni skriva era kommentarer om den föreslagna lagen på ett allmänt plan.

Här kan ni skriva era kommentarer om enskilda paragrafer.

Lagen om ändring av tvångsmedelslagen

Här kan ni skriva era kommentarer om den föreslagna lagen.

Lagen om ändring av lagen om statens skadeståndsverksamhet

Här kan ni skriva era kommentarer om den föreslagna lagen.

Lagen om ändring av polislagen

Här kan ni skriva era kommentarer om den föreslagna lagen på ett allmänt plan.

Här kan ni skriva era kommentarer om enskilda paragrafer.

Lagen om ändring av gränsbevakningslagen

Här kan ni skriva era kommentarer om den föreslagna lagen.

Lagen om ändring av lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen

Här kan ni skriva era kommentarer om den föreslagna lagen.

Lagen om ändring av 16 § i lagen om Försvarsmaktens handräckning till polisen

Här kan ni skriva era kommentarer om den föreslagna lagen.

Leinonen Antti
Oikeusministeriö

Mäenpää Kalle

